

ضرورت ایجاد مجموعه اقامتی، گردشگری (هتل) با نگرش تقویت زیر ساختهای صنعت توریست در جلگه مرودشت

زهرا خلیفه

کارشناسی ارشد گروه معماری

(Zahra.khalifeh74@gmail.com)

احمد رضا موسوی پور

گروه عمران، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

محمد بازیار

گروه عمران، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

چکیده

با توجه به نیازهای کشور در صنعت گردشگری طرح مذکور تلاش می کند با طراحی یک مجموعه اقامتی، علاوه بر معرفی توانمندی گردشگری این شهرستان بتواند بخش کوچکی از نیازهای کشور در این صنعت را برآورده سازد.

در راستای تحقق این اهداف محقق نخست به مجموعه سوالاتی در این زمینه پاسخ می دهد. علت انتخاب سایت برای احداث این مجموعه چیست آیا می توان با معرفی شهر مرودشت در ارتقاء پتانسیل گردشگری این شهر موثر واقع شد؟

با توجه به افزایش تقاضای گردشگری و دارا بودن هزینه کم، در آمد بالا و همچنین سالم بودن این صنعت، ایجاد مجموعه اقامتی گردشگری مناسب و راحت برای اسکان گردشگران جزء ملزومات شهری با سابقه ی جاذبه های توریستی و ارزش های تاریخی چون مرودشت به منظور شناخت بهتر این منطقه می باشد.

روش تحقیق در این مقاله شامل دو مرحله اساسی می باشد. در مرحله اول به صورت توصیفی و براساس ابزارهای کتابخانه ای و اینترنت به بررسی موقعیت جغرافیایی مرودشت پرداخته و در مرحله دوم جمع آوری اطلاعات به صورت میدانی که طی آن مطالعات لازم برای انتخاب سایت مورد نظر، نظیر موقعیت زمین، دید و منظر، عوامل طبیعی موجود در سایت و تحلیل آنها صورت گرفته است.

نتیجه اینکه با ایجاد این مجموعه توریستی گام بزرگی در توسعه امکانات و تسهیلات خدماتی اقامتی آن منطقه برداشته خواهد شد.

کلیدواژه: اقامتگاه گردشگری، صنعت گردشگری، جلگه مرودشت، مجموعه توریستی

مقدمه

میل به سفر از ابتدای خلقت بشر با وی همراه بوده است و با ساخت اتومبیل در اوایل قرن بیستم وارد مرحله جدیدی شد. اما استفاده از ماشین تا مدت ها برای عموم مردم ممکن نبوده و خاص طبقه ثروتمند باقی ماند. پس از جنگ جهانی دوم و با عمومی تر شدن وسائل نقلیه مدرن نظیر قطار و هواپیما و همچنین افزایش آمار دارندگان اتومبیل شخصی درحالیکه مردمان اروپا هنوز درگیر مصائب پس از جنگ بودند، در آمریکا نوآوری در ساخت هتل سرانجام محقق گردید و اولین نمونه از هتل های زنجیره ای در این کشور افتتاح گردید. این هتل ها با سرمایه های هنگفت ثروتمندان آمریکایی و فارغ از الگوهای متداول گراند هتلها موجب قوام یافتن صنعت توریسم بین المللی گردیدند. صنعتی که با رها شدن اروپا از بازسازی های پس از جنگ در دهه ی پنجاه میلادی هم با رشد سریع مسافرت های اروپائیان و ساخت تعداد بی شمارهتل ها خصوصا در شهرهای باستانی اروپابه اوج خودرسید. درخصوص نقش معماران صاحب نام در زمینه طراحی هتل ها می توان به فرانک لوید رایت معمارخود آموخته و مشهور آمریکایی به عنوان یکی از نخستین معماران صاحب نام اشاره نمود که در سال ۱۹۱۵ طراحی هتل امپریال در شهر توکیو را برعهده گرفت .

در دوران اوج معماری مدرن به عنوان معماری عملکردگرا و به دلیل تسلط معماری سبک بین المللی بر معماری تمامی کشورهای اروپا، درهتلها ساخت شده تا دهه ی شصت میلادی نوآوری و خلاقیت چندانی بروز نکرده و کمیت این عملکرد بیش از کیفیت آن مورد توجه بود. تنها مطرح شدن فضاهای عمومی هتل ها نظیر کافی شاپ، بار، سالن های رقص، کازینوها و رستوران ها به عنوان فضاهای مورد استفاده ی ساکنین شهرها تحولی دربرنامه ریزی هتل ها و نحوه ی درآمدزایی آنها ایجاد نمود. درسال ۱۹۶۵ جان پورتمن با طراحی هتل هایت ریجنسی در شهر آتلانتا طراحی هتل را وارد دوران جدیدی نمود. وی با ساخت فضای باز مرکزی وسیع (آتریوم)، سالن اصلی گراند هتل ها را احیا و ساخت هتل های آتریوم دار را آغاز نمود که این الگو در بسیاری از هتل های زنجیره ای بزرگ مورد استقبال قرار گرفت تا حدی که این فضا امروزه در تصویر ذهنی عموم مردم به عنوان مشخصه ای اصلی هتل به ثبت رسیده است . در نتیجه هتل ها و مجموعه اقامتی ها نقش اساسی در ارتباط مردم و ملیت های مختلف ایفا می کنند.

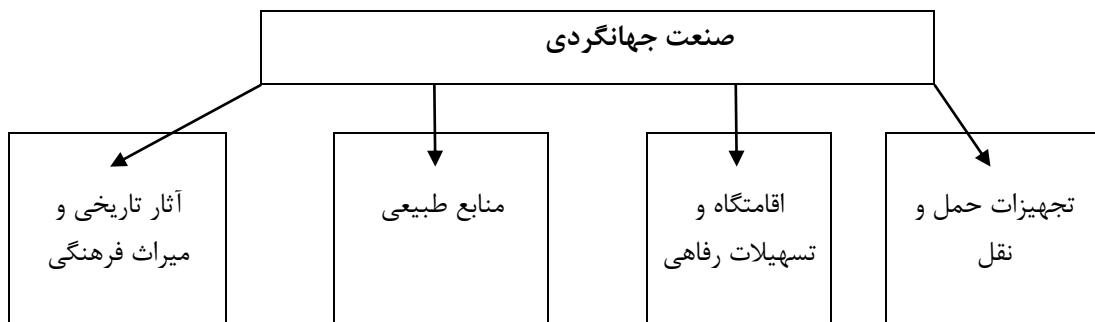
شرح کلی مسئله

سیر و سیاحت و سفرهای گردشگری بر طبق یافته های باستانی و داده های تاریخی پدیده ای دیرپا و قدیمی است و عمری به قدمت تاریخ و تمدن بشر دارد، اما ضرورت های زمان و گسترش شگفت آور گردشگری، دانش جدیدی به نام صنعت گردشگری را به وجود آورده است و به گردشگری مفاهیم تازه ای داده و آن را به ابزاری کارساز در خدمت صلح و دوستی جهان، تبادل فرهنگ ملت ها، تفاهم بین المللی، توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها و کسب درآمد سرشار و غیره بدل ساخته است .

سرزمین پهناور ایران با داشتن طبیعت رنگارنگ و استثنایی، فرهنگ تمدن و آثار باستانی بسیار با شکوه در ردیف یکی از کشورهای مهم جهان به لحاظ جایگاه طبیعی، تاریخی، فرهنگی و سایر جاذبه های جهانگردی قرار گرفته است. در واقع کوششهای انجام شده برای رشد و ارتقای صنعت جهانگردی ایران به منظور شناساندن منابع و جاذبه های جهانگردی باستانی و تاریخی از آغاز سالهای ۱۳۳۰ شروع شد.

کمیته پایگاه های حمایتی- خدماتی برای جهانگردان و نبود برنامه ریزی اعم از خرد و کلان برای هدایت جهانگردان از علل اصلی عقب ماندگی کشور ایران در صنعت جهانگردی هستند. (ضیائی، ۱۳۸۰)

برای پیشرفت در صنعت جهانگردی باید به ارکان اصلی این صنعت بها داده شود ارکان صنعت جهانگردی را می توان در چهارگروه اصلی طبقه بندی کرد. (الوانی و دهدشتی، ۱۳۷۳)

(الوانی و دهدشتی، ۱۳۷۳)

این پژوهش در پی آن است که با شناسایی بیشتر مکانهایی با جاذبه های :

- طبیعی
- تاریخی و فرهنگی
- که هر دو از ثروتهای ملی و به صورت بالقوه می باشند و با کمک گیری از طراحی و جانمایی :
- خدمات حمل و نقل
- عوامل زیربنایی (اقامتگاه و تسهیلات رفاهی، تفریحی)

به ایجاد هماهنگی و انسجام و برنامه ریزی ناحیه ای و در نتیجه ارائه الگوی پیشنهادی محور گردشگری در منطقه مورد نظر برسد .

ضرورت و اهمیت طرح

در قرن بیست و یکم، صنعت گردشگری یکی از مهم ترین عواملی بوده است که فرهنگ ها و تمدنهای متفاوت را به یکدیگر پیوند داده است. سفر به دیگر نقاط می تواند عامل مهم پیشرفت اجتماعی و فرهنگ تلقی شود. سفر عاملی است که امکان برخورد تمدنها را فراهم می آورد و یا آنها را به دیگر سرزمین ها منتقل می کند .

سفر در ژرف ترین رگه های وجودی بشر جزء بنیادی ترین نیازهای او محسوب می شود. (مال عزیز، ۱۳۷۴)

گردشگری عنصر بزرگ دنیای مدرن است. ما در دنیای مدرن زندگی می کنیم و باید در جست و جوی روشهای مدرن برای ایجاد سهولت گردشگری باشیم. (بونی فیس، ۱۳۸۰)

باتوجه به اینکه شهرستان مرودشت یک منطقه تاریخی-باستانی می باشد و سالیانه شمار زیادی گردشگر داخلی و خارجی رابه خود می خواند، ساماندهی خیل عظیم گردشگران نیازمند مدیریت خاصی است که این هدف در قالب مجموعه اقامتی گردشگری محقق می گردد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش ایجاد مجموعه اقامتی مناسب و راحت برای اسکان گردشگران در منطقه است. به نحوی که مسافر و گردشگر به راحتی بتوانند ارزشهای تاریخی جلگه مرودشت را بشناسند و با چشم اندازه های طبیعی آن آشنا شوند .

برای دستیابی به این هدف اصلی اهداف فرعی دیگری مورد توجه قرار گرفت که عبارتند از :

- معرفی قابلیت های گردشگری و ایجاد فضاهای جاذب در محدوده سایت با توجه به پتانسیلهای طبیعی موجود
- ساخت مجموعه اقامتی- تفریحی برای ارتقاء اقتصاد و ایجاد فرصتهای شغلی مناسب و ارتقاء پتانسیل گردشگری جلگه مرودشت

- به کار گیری عوامل اقلیمی- فرهنگی منطقه در طراحی مجموعه اقامتی گردشگری

پرسشهای پژوهش

- ۱- چگونه می توان زیرساختهای گردشگری را به ویژه در زمینه اقامتی ارتقاء بخشید؟
- ۲- عوامل اقلیمی - فرهنگی منطقه چگونه می تواند بر طراحی مرکز اقامتی - توریستی تأثیرگذار باشد؟

ادبیات نظری

صنعت گردشگری به نوبه خود دارای واژگان و اصطلاحات مربوط به خود می باشد که معمولاً به طور واضح برای استفاده کنندگان مشخص نبوده و گاهی به جای یکدیگر به کار می روند. در ذیل به تعریف واژه هایی که در این پژوهش استفاده گردید اشاره می شود .

گردشگری (گردشگر، بازدیدکنندگان یک روزه)

به کلیه فعالیتهای یک بازدیدکننده از زمانی که تصمیم به سفر می گیرد تا خاتمه سفر گردشگری می گویند .

بازدید کننده یا گردشگر :

شخصی که به خارج از محیط معمولش به مدت کمتر از ۱۲ ماه سفر کند و هدف شخص انجام فعالیتهایی به منظور کسب درآمد در مکان بازدیدش نباشد.

گردشگر :

دیدار کننده ای که بیش از یک شب در مکانی اقامت کند و یا جزء بازدیدکنندگان روزانه نباشد. به عبارت دیگر شخصی که به کشور یا شهری غیر از محیط زیست عادی خود برای مدتی که کمتر از ۲۴ ساعت و بیشتر از یک سال نباشد، سفر کند و منظور از سفرش تفریح، استراحت، ورزش، دیدار اقوام و دوستان، کسب درآمد، مأموریت، شرکت در سمینار، کنفرانس یا اجلاس، معالجه، مطالعه و تحقیق یا فعالیتهای مذهبی باشد؛ و یا به تعریف ساده تر از سازمان جهانگردی «جهانگرد یا توریست شخصی است که بیش از ۲۴ ساعت به قصدی غیر از کار در جایی خارج از محل اصلی زندگی همیشگی خود به سر برد» (کیانمهر، ۱۳۷۲)

صنعت گردشگری**تأسیسات گردشگری**

به مجموعه تجهیزات جهانگردی که مورد استفاده گردشگران داخلی و خارجی قرار می گیرد اطلاق می شود و شامل مجموعه امکانات اقامتی، پذیرایی و تفریحی همچون هتلها، مهمانسراها، مسافرخانه ها، مجتمع های جهانگردی، اردوگاه های جهانگردی، رستورانها، قهوه خانه ها و انواع تجهیزات تفرجگاهی، تابستانی، زمستانی، ساحلی، کوهستانی و امثال آن است .

اکوتوریسم

بررسی ها نشان داده اند که با درک صحیح ویژگی های اکولوژیکی می توان از آسیب هایی که بر محیط زیست وارد می شود جلوگیری کرده و از اثرات نامطلوب توریسم کاست. از ترکیب علم اکولوژی و توریسم، اکوتوریسم بوجود می آید و هدف آن عبارتست از بررسی توسعه صنعت توریسم بدون لطمه زدن به محیط زیست. (کهرم، ۱۳۷۴)

سیر تحول فضاهای اقامتی در گذر زمان :

نیاز انسان به سرپناه و مأمن، نه تنها در حضر بلکه در سفر نیز از روزگاران باستان مورد توجه بوده است. شاید در همه ی کتاب هایی که درباره ی تاریخ، جهانگردی و سیروسایاحت در تمامی دنیا نوشته شده بود، پیوستگی راه و ساختمان های اطراف آنها در غالب اصطلاحات مختلف آورده شده و در زبان های زنده و مرده ی جهان و گویش های مختلف از فضاهای اقامتی بین راهی سخن به میان آمده باشد. فضاهایی که پس از طی مسافت ها راه، منزل و آسایشگاه امنی برای کاروانیان خسته و از راه رسیده فراهم کرده و امکان سپری کردن شب را برای آنان به ارمغان آورده اند.

ساختمان های وابسته به راه را می توان تحت عناوین زیر تقسیم کرد: ساباط، رباط، کاربات، کاروانسرا، خان

جلگه مرودشت

به مجموعه ای از بناهای تاریخی شهرستان مرودشت که شامل تخت جمشید، پاسارگاد، نقش رستم، نقش رجب و گفته می شود.

همزمان با آغاز به کار احداث کارخانه قند در سال ۱۳۱۲، نطفه ی آغازین شهر امروزی مرودشت منعقد شد. تا قبل از سال ۱۳۳۲ که شهرداری خودگردان تأسیس شد، ساکنان مرودشت تنها کارکنان کارخانه قند بودند.

به منظور برگزاری جشن های ۲۵۰۰ ساله شهرداری رسمی در سال ۱۳۵۲ شروع به کار کرده و با هجوم کشاورزان مهاجر و عشایر و همچنین احداث سد درودزن در فاصله ۴۵ کیلومتری مرودشت و همچنین میراث با ارزش تخت جمشید، این شهر با رشد سریعی روبرو شد. در سال ۱۳۵۷ همزمان با پیروزی انقلاب به عنوان شهرستان مستقل در تقسیمات کشوری تثبیت شد. مرودشت از شهرهای شمالی استان فارس با ارتفاع ۱۶۲۰ کیلومتر مربع از سطح دریا و مساحت ۴۶۴۹ کیلومتر مربع با جمعیت ۴۰۰ هزار نفر را داراست.

شهرستان مرودشت شامل ۴ بخش کامفیروز با مساحت ۹۹۴ کیلومتر مربع و ۳۶ هزار نفر جمعیت، بخش سیدان با مساحت ۸۲۱ کیلومتر مربع و ۳۰ هزار نفر جمعیت، بخش درودزن با مساحت ۱۰۲۵ کیلومتر مربع با وجود تأسیسات عظیم سد درودزن با آب و هوایی معتدل و زمینهای حاصل خیز و بخش مرکزی می باشد.

نتیجه گیری

با توجه به رشد هرچه بیشتر و روز افزون صنعت توریست و گردشگری، این مهم، نیاز هایی را هم در جوامعی با سوابق تاریخی ایجاد می کند که باعث اهمیت آن منطقه و افزایش درآمدزایی می شود.

مرودشت جز مناطقی است که این امر در آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در نتیجه با ساخت یک مجموعه رفاهی اقامتی مناسب در پی معرفی قابلیت های گردشگری و ایجاد فضاهای جاذب همراه با پتانسیل های طبیعی موجود، ارتقای روند اقتصادی و فرصتهای شغلی مناسب می باشد.

منابع

- ۱- الوانی، مهدی و زهره دهدشتی، شاهرخ، ۱۳۷۳، اصول و مبانی جهانگردی، انتشارات بنیاد مستضعفان و جانبازان
- ۲- بانی مسعود، امیر، معماری معاصر ایران. تهران. هنر معماری غرب. چاپ اول. ۱۳۸۸»
- ۳- باهر، ح. (۱۳۷۴). نگاهی تازه به گردشگری. مجموعه مقالات کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران. سازمان میراث فرهنگی کشور
- ۴- پیرنیا، محمد کریم . آشنایی با معماری اسلامی ایران. تهران. انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، ۱۳۷۲، چاپ دوم .
- ۵- پیرنیا، محمدکریم، سبک شناسی معماری ایران. انتشارات سروش دانش. چاپ چهارم ۱۳۸۴
- ۶- پروژه های هتل ، مهندس امیر سرمد نهري، مهندس سيد محسن كردان، مهندس محمد رضا رستمی، انتشارات متفکران ، چاپ اول
- ۷- تنظیم شرایط محیطی ، مهندس ساسان مرادی، انتشارات شهیدی، ویرایش دوم
- ۸- تقوایی ، مسعود. ۱۳۸۶. «فرایند برنامه ریزی توریسم شهری» ، اولین همایش منطقه ای جغرافیا ، گردشگری ، توسعه پایدار واحد اسلامشهر
- ۹- خدمات صنعت گردشگری ، دکتر بهرام رنجبریان (دانشگاه اصفهان)
- ۱۰- دولت آبادی ، فیروز، یعقوب زاده، رحیم، ۱۳۸۸، گردشگری و فرهنگی و ارائه راهکارها برای ارتقا آن در ایران، چاپ اول، تهران، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی
- ۱۱- رضانور، بختیار، مهمان سرای عباسی، موزه درون موزه. تهران، انتشارات شرکت سهامی بیمه ایران
- ۱۲- رضایی. دکتر عبدالعظیم. تاریخ نوروز و گاه شماری ایران. انتشارات در. چاپ پنجم زمستان ۱۳۸۵
- ۱۳- رضوانی، علی اصغر، ۱۳۷۹، جغرافیا و صنعت توریسم، انتشارات پیام نور، چاپ چهارم
- ۱۴- رضی. هاشم. جشن های آب. انتشارات بهجت. چاپ چهارم ۱۳۸۵
- ۱۵- رنجبر، محسن، ۱۳۸۶، «نقش توریسم و اکوتوریسم به عنوان بخشی از استراتژی کنترل در مناطق حفاظت شده»، اولین همایش منطقه ای جغرافیا ، گردشگری ، توسعه پایدار واحد اسلامشهر.
- ۱۶- روتس، و. (۱۳۷۵). برنامه ریزی و طراحی هتل: ترجمه معاونت امور فنی، دفتر تحقیقات و معیارهای فنی. تهران: سازمان برنامه و بودجه.
- ۱۷- زمانی ، احمد. (۱۳۷۳). «آثار درآمدی و اشتغال زایی جهانگردی و ایرانگردی»، مجموعه مقالات جهانگردی و توسعه ، مرکز تحقیقات و مطالعات سیاحتی .
- ۱۸- سایت اینترنتی معماری و منظر
- ۱۹- سلطان دوست. محمدرضا. تاسیسات مکانیکی. تهران. انتشارات یزدا. چاپ اول. ۱۳۸۹
- ۲۰- سازمان جهانی جهانگردی. ۱۳۷۹، «برنامه ریزی توریسم در سطح ملی و منطقه ای» ، مترجمان : بهرام رنجبریان، محمد زاهدی؛ اصفهان : جهاد دانشگاهی واحد اصفهان.
- ۲۱- سلطانی ، محمد علی. (۱۳۷۴). «اهمیت توسعه توریسم در جهان سوم»، مقالات برگزیده سمینار اصفهان و جاذبه های ایرانگردی و جهانگردی ، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ، اصفهان
- ۲۲- شکوه ابوشهر، سام رسایی کشوک، انتشارات شروع
- ۲۳- کاظمی ، مهدی، ۱۳۸۶، «مدیریت گردشگری»، تهران : انتشارات سمت ، چاپ دوم .
- ۲۴- کهرم، اسماعیل، ۱۳۷۴، اکولوژی و صنعت جهانگردی ادنیگتن، سازمان محیط زیست
- ۲۵- کیان مهر، محمدرولی، نگرشی به صنعت جهانگردی، نشریه مدیریت مطالعات، مدیریت بهبود و تحول، زمستان ۱۳۷۲، شماره ۱۲
- ۲۶- کیانی، محمد یوسف، کاروانسراهای ایران. تهران: سازمان میراث فرهنگی، ۱۳۷۳

- ۲۷- مال عزیزی، مهرداد، نشریه همشهری، ۱۳۷۴
- ۲۸- متین.علی. تخت جمشید شکوهی شگفت.متعلق به کانون کاج فارس
- ۲۹- مجموعه کتب عملکردهای معماری (کتاب دوم)، هتل، ترجمه و تألیف نیما طالبیان، مهدی آتشی و سیما نبی زاده
- ۳۰- مری بویس، تاریخ کیش زرتشت، ترجمه: همایون صنعتی زاده، انتشارات توس، چاپ اول، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۳۹۸.
- ۳۱- مری بویس، زرتشتیان عقاید و باورها، ترجمه عسکر بهرامی، انتشارات ققنوس، چاپ اول، ۱۳۸۱، ص ۵۴
- ۳۲- معین، محمد، مزد سینا و ادب پارسی، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ سوم، ۲۵۳۵، ج اول، ص ۱۲۸
- ۳۳- مقررات ملی ساختمان مبحث سوم حفاظت ساختمان در برابر حریق ۱۳۸۰
- ۳۴- مقررات ملی ساختمان مبحث پانزدهم آسانسورها و پله های برقی ۱۳۸۰
- ۳۵- نصر.سها. معماری و شهرسازی شیراز در دوره پهلوی. چاپ سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۳۶- .نوبان، م. (۱۳۷۶). نام مکانهای جغرافیایی در بستر زمان، انتشارات ما، چاپ اول، تهران.
- ۳۷- نوربخش، مسعود. (۱۳۶۴). مسافران تاریخ، تهران، انتشارات امیرکبیر
- ۳۸- نویفرت، ارنست، نویفرت، پتر. اطلاعات معماری. ترجمه حسین مظفری. تهران. ۱۳۸۶
- ۳۹- یگانه. امیر. پارسه عظمت تاریخ

www.wikepeida.org

www.asriran.com

www.gchto.ir

www.nargil.ir

www.hime.fk.blogfa.com

www.art.architectet.persianblog.ir

www.sahrsakht.mihanblog.com

www.2.irib.ir/amouzesh.com